СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 230. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 2-го жовтня 1940. No. 230. Jersey City, N. J., Wednesday, October 2, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. 4-0807. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ЛІМЕН ЗАКЛИКАЄ ДО ВИБОРУ РУЗВЕЛТА

НЮ ЙОРК. — Відкриваючи нюйорську виборчу кампанію в користь Рузвелта і цілої листи Демократичної Партії губернатор Лімен сказав, що ніщо не врадувалоб так Гітлера, Мусолінія і Японію, як те, що в Америці в виборах побито Рузвелта. А тому американці повинні вибрати Рузвелта третій раз президентом і дати в той спосіб вотум довіря його політиці, що прямує до задержання демократичного ладу в Америці, казав він. Крім Лімена говорили ще сенатський кандидат Мід, сен. Вагнер і стейтовий голова демократичного комітету, Джеймс Фарлі. Замітне це, що Фарлі ні словечком не згадав про Рузвелта, хоч дуже вихвалював Лімена. Тепер вже явно всі говорять, що він противився третьому кандидуванні Рузвелта.

ВЧЕНИЙ ВИСТУПАЄ ПРОТИ ТРЕТЬОГО КАНДИДУВАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Декан правничого відділу на Колюмбійськім університеті, Янґ Смит, перед сенатським правничим комітетом заявив таке: „Я переконаний, що коли президентові дозволити залишитись на своїм становищі довше, ніж впродовж двох каденцій, він, при помочи наставлювання своїх людей (патронажу) і державних фондів, може збудувати таку персональну силу і таку політичну машину, в якій свобода його назначення і свобода вибору зникне, а остаточна сила народу буде втрачена". В подібний спосіб висловився другий правник, Іґнаціюс Вилкисон і епископ А. Леонард.

СПРОБА ВІДКРИТИ КРЕДИТИ ДЛЯ АНГЛІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Кінґ з Юти зробив внесок у сенаті, щоб дати Англії нові кредити на ведення війни. На основі невтральностевого закону Джансона заборонено давати нові позички всім тим державам, що не хочуть сплачувати старі довги. До тих держав, що відмовились сплачувати старі довги належить Англія. Та внаслідок обставин, що Англія провадить тепер таку війну, вислід якої відбивсяб також на інтересах Америки, сенатор Кінґ хоче добитись цього, щоб для Англії зробити виїмок.

ПОТРЕБА СВОБІДНОЇ ПРЕСИ.

НЮ ЙОРК. — На руки предсідника комітету „Національного ґазетярського тижня", Вилйема Гардого, вплинули два листи: від президента Рузвелта і президентського кандидата Вендела Вилкого. Оба вони підкреслюють що для демократичної системи потрібно свобідної преси, яка відважно висказувалаб свої думки і погляди. Без свобідної преси пропалаб також свобода прилюдних зборів і промов, каже Рузвелт. Ґазети, що відважно і правдиво насвітлюють події є щоденним хлібом демократії, каже Вилкі.

ПОСТУП У РЕҐІСТРАЦІЇ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Ерл Ґерісон, директор реґістрації чужинців, заявив, що дотепер записалось у цілих Злучених Державах Америки 1,400,000 чужинців. А всіх чужинців начисляють коло трьох і пів міліона. Ґерісон сказав, що влада буде тяжко карати тих несовісних людей, які стараються на страсі чужинців, звязаним з реґістрацією, заробляти гроші.

ПОЛЕКШІ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив законопроект, на основі якого не вільно буде викинути з помешкання тої родини, якої голова служить у війську, за неплачення ренту, що виносить $80 місячно, або менше. Щоб можна було таку родину усунути, треба буде судового рішення. Подібні охорони матимуть військовці у відношенні податків, асекураційних грамот, та ріжних речей куплених на виплату. Відносно асекураційних грамот, то уряд ґарантує всі грамоти військовців до $5,000 висоти. Але по вислуженні в війську власник грамоти мусить звернути урядові всі попередні вкладки разом з відсотками. Коли цього не зробить, то уряд продасть грамоту, стягне свої гроші, а решту, коли така буде зверне власникові грамоти.

ПОМЕР ГОЛОВА „ДОБЛЮ ПІ ЕЙ", ҐЕРІНҐТОН.

НЮ ЛОНДОН (Конетикат). — Головний директор „Доблю Пі Ей", полковник Ґерінґтон, помер в місцевім шпиталі проживши 53 роки. Він в останніх тижнях захорував на якусь кишкову хоробу. В місцевім шпиталі перенели йому операцію, після якої короткий час здавалось йому, що полекшало. Але в останніх днях відразу знов погіршилось і він скінчив життя. На своїм становищі адміністратора „Доблю Пі Ей" він відзначився справедливим відношенням до робітників.

РУЗВЕЛТ ВІДВІДУЄ ВИРІБНІ ЗБРОЇ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відвідав чимало фабрик зброї вздовж східнього побережжя Нової Англії. Опісля він висказував своє задоволення із відвідин. Вирібництво по всіх фабриках значно зросло і далі зростає.

ДІТРОЙТ ЗУСТРІЧАЄ ВЕНДЕЛА ВИЛКОГО РАДІСНИМИ ОКЛИКАМИ І ГАРБУЗАМИ

Населення Дітройту дало доказ, що не відноситься рівнодушно до републиканського кандидата Вендела Вилкого. Бо в той час, коли одна частина дітройців зустрічала його з великим ентузіязмом, друга частина гукала, а навіть кидала гарбузами, кріслами, попельничками та коциками з наміром Вилкого покалічити. Таке зустріло Вилкого, коли він підїхав у товаристві товпи, що його радісно вітала, до Кедалак Скверу. З готелю Барлюм посипались на нього ріжні предмети, які одначе не влучили його ні разу. Зате кошик влучив одну дівчину і тяжко її поранив. Бо речі спадали звисока, з 17 поверху.. Поліція арештувала в звязку з тим одну жінку 31-літню Доріс Ляру й, ствердивши її ідентичність, переконалася, що вона є державною урядницею та працює в федеральній адміністрації мешкань.

Проте інша частина дітройських громадян старалась нагородити ці прикрі випадки оваціями в честь Вилкого. Він виголосив до републиканських жінок промову і в ній сказав, що жінки мусять брати чинну участь у політиці. Інакше вони будуть лиш тими, що виховують синів для агресивної війни. Вилкі далі говорив, що жінки мусять вплинути на політику свого краю в той спосіб, щоб з неї вимести цинізм.

ВИБОРЧІ КНИЖКИ В ДЖЕРЗІ СИТІ ТАКИ СПАЛЕНІ

Тайна виборчих книжок, за якими републиканська контроля побивалась від кількох літ, остаточно стала відкритою, коли в високім суді урядник Ґодсон Кавнті, Розенґард, ствердив офіційно, що ці книжки на приказ вищих властей спалено вісім місяців тому. Власти Ґодсон Кавнті твердять, що це віддавна була практика властей палити книжки по двох роках після виборів. Одначе правники кажуть, що на основі права ті книжки можна знищити щойно по пятьох роках. Зокрема ці книжки, що були предметом зацікавлення певних сторін, не можна було нищити не піддавши їх наперед стислій контролі.

БРИТІЙЦІ ЗАСТАВИЛИ БЕРЛІНЦІВ СИДІТИ ПЯТЬ ГОДИН В ПИВНИЦЯХ

Американський кореспондент подає з Берліна, що хоч з понеділка на вівторок не завжди вдавалось британським летунським формаціям дістатись аж до німецької столиці, то проте сирени раз-у-раз свистали. І доперва по яких пять годинах неспання можна було мешканцям Берліна вилазити з пивниць і йти на спочинок, коли вже зачинало розвиднятись.

БЕРУТЬСЯ ЗА ЕВАКУАЦІЮ НІМЕЦЬКИХ ДІТЕЙ

Німецький уряд задумує виселити дітей з тих міст, що їх британці постійно бомбардують. Це в першу чергу з таких міст як Берлін і Гамбурґ, та тих, що положені в Надрені й західній Німеччині.

РОЗБРИЛИСЬ ПО ЦІЛІЙ АНГЛІЇ, НЕ МОГУЧИ ДОЛЕТІТИ ДО ЛОНДОНУ

Стверджено понад усякий сумнів, що британська протилетунська оборона дуже скріпилась. Тепер у день майже неможливо німецьким летунам долетіти до Лондону, а також тяжче й ночами, в порівнанню з тим, як було передше. Тим пояснюють між іншим, те, що тепер є частіше бомбардовані ріжні британські міста, зокрема Ліверпул. Кажуть, що це є ділом розпорошених німецьких летунських формацій, що не вспіли долетіти до Лондону.

НАЛЕЖИТЬ УЖЕ ДО ПОРЯДКУ ДНЯ...

Те, що британці бомбардують ріжні німецькі фабрики, склади муніції й т.п. в таких німецьких містах як Маґдебурґ, Ґановер, Штутґарт, Кольонія і т. д., не є тепер для британців ніякою новиною. Ні теж те, що є бомбардовані німецькі пристані й ті, що є під німецькою контролею в Голяндії, Бельгії й Франції. Нове хіба те, що тепер підкреслюють, що коли іде про бомбардування німецьких міст, то бомбардовані вже й ті місцевости, що положені над самою східньою німецькою границею.

АТАКУЮТЬ КИТАЙ З ФРАНЦУЗЬКОЇ КОЛЬОНІЇ

Японці використовують три летунські бази, що їх дістали в французькім Індо-Китаю на те, щоб приспішити підбиття Китаю. З Ганой, столиці Індо-Китаю, доносять, що як тільки японці всадовились в одній з летунських баз, зараз вислали 27 літаків, щоб бомбардувати місто Кунмінґ, що є столицею китайської провінції Юнан і промисловим та комунікаційним центром, дуже важним для тих катайських сил, що ставлять опір японській інвазії. В провінції Юнан живе 12 міліонів китайців. Японці хочуть повести тепер наступ на ту провінцію з французького Індо-Китаю.

СТОРОЖ НАД КАНАЛОМ. — Німецький жовнір дивиться до англійського берега, вичікуючи англійських літаків.

БЕРЛІН ПРО ЩЕ ТІСНІШИЙ ЗВЯЗОК ЗО СОВЄТАМИ

БЕРЛІН. — Американський кореспондент, Брукс Пітерс, пише, що німецькі офіційні кола слідкують з пильною увагою за тим, як відносяться Совєти до потрійного союзу, себто до політичного, економічного й військового союзу Японії, Італії й Німеччини. І стверджують з великим задовіллям, що все є добре, та що прийде до ще кращих відносин між Совєтами і державами „осі". Заповідають, що в першу чергу будуть направлені совєтсько-японські звязки. А далі будуть ще точно розділені сфери впливів трьох імперій, а то Німеччини, Італії й Японії, в такий спосіб, щоб Совєти дістали своє. У тій цілі поїде до Москви мабуть сам Рібентроп, німецький міністер заграничних справ, щоб усе те детайльно обговорити.

Вдоволені з „Правди".

Зокрема націстична влада дуже задоволена тим, що написала совєтська „Правда" про потрійний союз, бо цей часопис передає опінію уряду. А „Правда," як відомо написала, що Совєти були своєчасно повідомлені, про все те, що сталося, та що новий договір означає тільки скріплення німецько-совєтського й італійсько-совєтського договорів. Уже така заява, кажуть націсти, дає підставу до ще тіснішого зближення між Совєтами і „осею" в будуччині.

Анти-Комінтерн ніби далі існує.

Замітне одначе й те, що все те не ліквідує Анти-Комінтерну. Але пояснюється цей дивогляд тим, що він має „ідеольоґічний характер", а не має нічого спільного зо заграничною політикою тих держав, що до цього договору приступили.

УЖЕ „НІХТО НЕ СПАСЕ АНГЛІЇ"...

БЕРЛІН. — Ось так потішає себе німецька преса, коли розписується над потрійним союзом. А під тим „ніхто" розуміє — Злучені Держави.

ЕСПАНІЯ ДУХОМ З „ОСЮ".

РИМ. — Так задивляються поінформовані кола на властиву участь Еспанії в теперішній війні. Кажуть, що вона не є приготована до активної участи в війні. Тому є тільки „духом з Німеччиною і Італією". Далі завважується, що в Еспанії прийшла знову до великого впливу католицька церква. А та не дуже рада з дружби з Гітлером...

НІМЦІ Й ҐІБРАЛЬТАР.

РИМ. — Виходить на таке, що хоч Еспанія не є в війні, то вже згодилась перепустити через свою територію німецькі війська, що будуть пробувати здобувати Ґібральтар.

СОВЄТИ ЗГОДЯТЬСЯ!

МАДРИД. — Еспанські ґазети пишуть про найближчу „сензацію". Має нею бути приступлення Совєтів до потрійного союзу.

ДУМАЮТЬ, ЩО ЗАСТРАШИЛИ АМЕРИКУ.

РИМ. — Італійські ґазети подали широко про те, що пишуть американські ґазети про потрійний союз. І подають у такий спосіб, що виходилоб, що в Злучених Державах усі переконані, що не буде можна вести війни на два боки, себто в Европі й в Азії.

„ПЕРЕПРОШУЮТЬСЯ".

ВІДШІ. — Виходить на яв, що британське командування перепросило французький уряд, що британський летун через помилку бомбардував місто Джібуті, думаючи, що це італійська посілість. Заразом британський уряд заповів, що заплатить за заподіяну таким чином шкоду. Знову французький узяд, як проголошують німці, мав перепросити Англію за те, що бомбардував Ґібральтар другим наворотом. Найсмішніше в тому те, що цеї „процедури" німці ніяк не годні зрозуміти. І питають себе: звідки береться така делікатність?

НОРВЕҐІЯ СТАЄ НАЦІСТИЧНОЮ.

СТОКГОЛЬМ. — В цілій Норвеґії заводиться „новий порядок" під проводом „вождя майора Квізлінґа". Населення, як подає кореспондент, мусить скоро навчитися мовчати і приймати те, що йому диктують. Інакше, хто з тим не погодиться, має до діла з Ґештапо.

СКИДАЮТЬ ВИНУ НА АМЕРИКУ.

ТОКІО. — Японська преса пробує виправдувати Японію за її приступлення до воєнного союзу з Німеччиною й Італією тим, що складає всю вину за те на департамент стейту Злучених Держав. Каже, що це його політика на Тихому океані і підпирання Ченґ Кай Шека в Китаю, та „зрада свого приятеля", себто „ошукання Англії в годині її найбільшої небезпеки", були причинами, чому Японія вступила до союзу.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

УЧИЛ МАРЦІН МАРЦІНКА

У річницю останнього упадку Польщі помістив „Ню Йорк Таймс" статтю американки Верджилії Петерсон Рос, замужної за польського князя Льва Сапіґу, про лекції, які виходять з того упадку. Що з упадку Польщі можна винести певні лекції, про це й сумніву нема. І лекції ці можуть бути цікаві всякій людині, що думає про світові події, і можуть вони бути цікаві не для одних поляків, але для людей по всему світі. Навіть у далекій від Польщі Америці вони мають певний інтерес з огляду на части балачки про намір Гітлера напасти на Америку.

Одначе, щоби історія могла дати справжню науку, людина, що подає лекцію історії, мусить знати історію до самої основи. Вона мусить знати факти, а не байки. І знати факти просто всі, а не лише деякі й то поверховно. Через те якраз, що ті, що беруться вчити нас історії тих вимогів не сповняють, виходить таке, що як одні кажуть: Історія є вчителькою життя, а другі додають: Але її наука нікому не помагає.

Пані Рос-Сапіґова виробила собі про упадок Польщі дуже просту формулу: Польща впала, бо її Гітлер зо середини розложив. Мовляв, Гітлер переменив мілion німців у Польщі на своїх аґентів, при помочі котрих він посварив зо собою мешканців Польщі. Між тими, яких Гітлер використав через своїх аґентів, каже княгиня Сапіґова, є „запальна русинська меншість, супроти котрої польський уряд не виконав всіх своїх обіцянок." Каже далі пані Сапіґова, що німецький консуль у Кракові давав фонди на „русинську пропаґанду" і „за кілька місяців повстала ґрупа в селах східної Польщі готова підкладати огонь під здушені жалоби".

Ці слова пані Сапіґової є одним яскравим приміром того способу, в який вона пробує дати американцям науку з польської історії. Як в Польщі опинилася „русинська меншість", вона не каже. Що ця меншість має близько 8 міліонів душ, це вона замовчує. Що ця „меншість" це є справді більшість на великому просторі, про це вона ані чичирк. Які це були обіцянки яких не додержав польський уряд, про це вона гейби води в рот набрала; що польський уряд завзявся знищити зовсім захоплених Польщею українців, теж нічого не каже. Що українці мали причини до невдоволення з Польщі давно перед приходом Гітлера, від самого таки захоплення силою західних українських земель, цього вона теж вигідно не згадує.

Чому вона забуває про всі ці основні й сущні факти, а на місце їх послугується глупими чутками брукової польської преси, видай ясно. Якби пані Сапіґова сказала всю правду, якби вона роскрила польську політику підчас будування нової держави, польську політику за її існування, то причини упадку Польщі читач добачив би зовсім не в зовнішніх інтриґах, а в нутрішніх умовинах Польщі, і не в подіях останніх пяти літ від приходу Гітлера, а основних хибах польської політики, що має своє коріння в історичній традиції польської політики, що сягає своїми жерелами до початків польської імперіялістичної мегальоманії, що затвердилася в часи Яґайлонів. Якби пані Сапіґова зрозуміла це, вона була би дала добру науку й полякам і американцям; незрозумівши того, вона може лише побаламутити всякого, хто необачно прочитає її мозкові випотини.

ЧЕРЕЗ ІСЛЯНДІЮ ДО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

До Винніпеґу в Канаді приїхав з початком другої половини вересня б. р. Карло Й. Ґамбро, президент норвезького парляменту. У своїм докладі, який він виголосив на мітінґу Канадійського Клюбу, він обстоював гадку, що Гітлер скорше носиться з наміром напасти на Північну Америку занявши вперед Ісляндію, як з інвазією на Анґлію, про що теє далі так багато пишеться. У тім переконанню утверджує його те, що німці будують великі повітряні пристані в північній Норвеґії і що вони забрали для власного вжитку тисячі малих норвезьких кораблів.

Наступною жертвою Гітлера, згідно зо словами Ґамбра, буде Ісляндія. Німці вже тому кілька літ відбували метеорольоґічні експедиції до Ісляндії і Ґренляндії і мають у тих краях велике число своїх аґентів, що там працюють в їхню користь. З Ісляндії можуть вони мати нагляд над цілим північним мореплавством. Не тяжко теж буде для них перепливати через британську бльокаду на півночі Норвеґії, бо море є там дуже просторе. Згадані німецькі метерольоґічні експедиції мали на цілі розвідатись про зміни погоди. Ці відомости потрібні їм для летунських цілей. У дальшій части свого докладу Ґамбро рішучо заперечував, що Норвеґію занято при помочі роботи пятої колюмни. Це твердження, згідно зо словами Ґамбра, є звичайною брехнею, яку зручно поширює німецька пропаґанда. Самі норвежці вжили несвідомо цеї брехні для обдурення американських журналістів. А німці вжили цього, щоб тим чином застрашити інші краї.

Якщо німецькі втрати в інших краях, казав Ґамбро, були пропорціональні рівні втратам у Норвеґії, то війна була би вже закінчилася і наці були би вже більше не існували. Норвецькі надбережні батерії не мовчали, коли неприятельська фльота наближалася до берегів. Тоді наці втратили 70,000 тон поємности своїх кораблів під обстрілом норвезьких гармат та 25,000 вояків.

Найбільш пекучою проблемою до розвязки для норвежців є тепер справа даху над головою, цебто мешкальних домів. Націвські бомбовики кидали запалюючі бомби на норвезькі доми і в той спосіб впричиняли пожежі. Таким чином 6 міст і багато сіл є цілковито без мешкальних домів. Вони теж підпалювали бомбами склади будівельного дерева, так, що тепер нема чим будувати домів. Одиноким зарадчим способом на це є спроваджувати готові доми, зроблені в Швеції. На цю ціль, на допомогу норвежцям у придбанню домів на зиму, зложено вже великі суми гроша в Північній Америці. Зложені гроші каблем висилається з Ню Йорку до Стокгольму. Також і справа прокормлення норвезького населення представляє великі трудноції. Одначе досвід з війни 1914—1918 навчив норвежців громадити засоби поживи, говорив президент Ґамбро. Та норвезькі великі припаси зерна (норвежці були приготовані на бльокаду!) захопили будьто німці, будьто їх збомбардовано німецькими бомбовиками. Наслідком цього норвезькі селяни були приневолені вирізати одну третю своєї худоби, включаючи в це безроги і дріб. Сталося це тому, бо норвезькі методи фармерування є дуже модерні і раціональні. Тому вони продукують лиш 30 відсотків зерна, потрібного до фармерування. Також через німецьку окупацію був спаралізований і риболовський промисл. Норвеґія ескпортувала великі кількости товщу та жиру з велириба (кита), одначе ті припаси або знищені наслідком бомбардування, або їх забрали німці. Риболовський промисл є спаралізований ще й тому, що німці забрали більшу часть рибацьких кораблів, та що нема газоліни. Також не можуть норвежці числити на одержання газоліни від шведів, бо вони її також багато не мають. Коли Ґамбро був у травні в Стокгольмі, то він не міг там дістати навіть мила. Також і в Данії дається відчувати недостача всякого роду припасів.

На кінці свого докладу заявив Ґамбро, що він сподівається, що Велика Британія вийде побідником у цій війні, а тоді Норвеґія буде знова вільною.

ПРОМЕТЕЇ КОМУНІСТИЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Комуністи поза Росією люблять представляти численні міліони совєтської Росії за певних учасників наближаючогося походу за встановлення комуністичної революції в цілому світі, а себе самих за щось у роді Прометеїв, що мають понести світло революційної правди, яке має освітити дорогу цьому походові. Тому можна зрозуміти як зовсім природне явище, коли чужинець у Росії ставить собі питання: як саме відноситься населення совєтської Росії до цеї своєї всесвітньої комуністичної революції?

Таке питання між іншими поставив собі Ґ. Е. Р. Ґедіє, заграничний кореспондент „Ню Йорк Таймсу", коли дістався до Москви. Чи мають мешканці цього „краю соціялізму" духа хрестоносців для боротьби проти капіталізму поза границями краю або проти фашизму? Чи вважають вони себе носіями смолоскипів революції по заповідям Леніна?

Комуністи без комуністичного запалу.

Ґедіє відповідає на ці питання коротко: „Я не знайшов найменшого сліду таких почувань".

Ґедіє признає, що населення совєтської Росії має багато причин до невдоволення, та все таки вона на загал уважає поворот до капіталізму в Росії небажаним. Та не дивлячись на те, люди совєтської Росії не хочуть ніякої війни, і тому, якби хто пробував заставити їх воювати за заведення комунізму поза границями Росії, він мусів би стрінутися з невдачею. Вони знають добре й лячні обставини війни й лячні наслідки революції, і знають їх з власного досвіду, й видно зовсім не мають бажання ці досвіди ще раз переживати.

До того щоденне життя й щоденна боротьба за хліб у совєтській Росії такі важкі та забирають стільки енерґії, що людині зовсім не бажається це життя утруднювати революцією чи війною.

Край без політичної дискусії.

Зрештою в совєтській Росії не то, що нема бажання нести революцію війною в чужі краї, але нема навіть охоти цими справами займатися, бо це просто небезпечно для життя людини. Кожному громадянинові совєтської Росії стоїть у памяти славновісна сталінівська чистка з 1938 і 1939 років і він знає добре, що сталося з тими всіми, що пробували дискутувати про важні питання „високої політики". Він знає, що про такі питання він не може дискутувати зо своїм сусідом, а мусить їх лишити іншим людям.

У совєтській Росії існує політична дискусія лише в тому розумінні, що громадянин може про політичні справи читати газети або слухати радія. В тому обмеженому розумінні він має політичної дискусії багато. Як його не стати газету купити, він може прочитати її в клюбі або наліплену десь на публичному місці. Як не має радія дома, то він може почути його на ріжних публичних місцях, де виставлені голосники.

Однак, хоча він знає від газети й радія факти політичного життя, він цих фактів з ніким не розглядає. Його вчили, що він має сліпо вірити в це, що йому пишуть в газетах або говорять на радіо, що все це правда, та що це повна правда, себто що нічого не закривається. Так його вчили, але замісць цього його навчили бути обережним і не зраджувати, що він у це сумнівається або підозріває неповність інформації.

Коли Ґедіє щойно приїхав до Москви, він поставив одному російському громадянинові питання: „Чи Сталін є так само популярний, як Ленін?" На це йому росіянин відповів: „Як ви побудете тут так довго, як я, то ви будете знати, що таких питань не можна ставити нікому; не може його ставити чужинець громадянинові, ні один громадянин іншому. Навіть власній жінці не можна такого питання ставити, ні навіть власній дитині".

Каже Ґедіє, що він уже більше такої помилки в Росії не робив.

Як розмовляють громадяни зо собою.

Від того часу Ґедіє питався російського громадянина за річи, в котрі він не був безпосередньо вмішаний. У таких розмовах росіянин звичайно не приймає за правдиві вістки про успіхи противників совєтської Росії, навіть хочби про це подало вістку місцеве совєтське радіо. Коли його спитати, чому він не вірить у совєтське радіо, то такий громадянин зараз сховається за виправдання, що, мовляв, „Правда" ще цеї вістки не подала. Він ніколи не скаже, щоб совєтська ґазета закривала які факти, або їх перекручувала, а противно буде обурюватися на таку думку, бо, мовляв, газети в Росії не служать приватним людям і приватним інтересам і тому вони не мають інтересу правди перекручувати. Що може бути державний або урядовий інтерес правду закривати, цього совєтський громадянин або не знає або вигідно знати не хоче.

• І такі річи в розмовах постійно повторяють люди, які в інших справах є інтеліґентні й розумні.

„Заграница".

Брак зацікавлення світовою революцією є ще випливом спеціяльно російського відношення до заграниці.

„Заграница" має для росіянина зовсім інше значіння, ніж це слово має для американця. Для американця „заграница" це просто ріжні краї, одні більше, другі менше до Америки подібні чи від неї відмінні. Для росіянина це справді край поза границею, себто край повної темноти, або край, що пливе медом і молоком, до котрого він не може дістатися. На всякий випадок, це край, котрого він ніколи не буде бачити, бо одинокий совєтський громадянин, що може виїхати за границю, це чоловік, що його уряд висилає туди в якійсь урядовій місії. Звичайний громадянин на це не має найменшої надії, бо тільки совєтські громадянки, що набули чуже громадянство, вийшовши заміж за чужинецьких громадян та хотіли виїхати за границю, ждали по кілька років на дозвіл виїзду.

„Заграница" для совєтського громадянина є чимось у роді життя на Марсі або на місяці. Самої сути життя заграницею совєтський громадянин поняти не може. Багатьом з них здається, що „заграница" це таке місце, де робітники працюють прикуті ланцюхами для панів у циліндрах, що стоять над ними з батогами в руках. Для інших це дивна країна, де крамниці не лише мають цілі чоботи й черевики, неподерті пончохи, але й хочуть їх продати.

Розуміння „заграниці" пояснює добре розмова, котру Ґедіє підслухав у трамваю.

„У Львові мій брат міг купити собі пару чобіт для себе. І будильник, що будить у тій годині, на котру наставити. Кишенькового годинника не міг купити, але ті, що прийшли до Львова перед ним, кажуть, що могли й це купити. Бачите, він був у резерві, а не в фронтовій лінії. Очевидно, „як він прийшов до Львова, все було вже викуплене".

Такі самі фантастичні поняття поширяли кревняки жовнірів про Литву, Латвію й Естонію.

Каже Ґедіє, що підчас свого цілого побуття в Росії, він не міг зайти в розмову про політичні справи ні з одним громадянином Росії, поза урядовцями бюра преси й цензури. Скільки разів він це пробував зробити, все стрінувся з відповідю: „Ви можете про те прочитати в „Правді"".

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(47)

Від гострого полковникового ока не умкнуло парубкове вагання.

— Та ти, голубе, як хочеш, — промовив старий, — нема хіті, то й не треба. Нехай іде до дітька, невіряка! Може тобі бридко з ним зчепитися, то...

Павло спаленів.

— „Поступитися перед головозим?!... Таж він засміє, й братчики також... Ні, хай він буде дужий, як Самсон, хай краще вбє, вдаривши об землю, ніж здатися на поглум..."

Страшна зненависть закипіла в нім, але він силою волі втримав її, згадавши, що до змагання завжди треба ставати спокійним. Він кивнув старому головою на згоду й мовчки зіскочив з коня. Став розперізуватись.

— На що будемо змагатись? — звернувся татарин до полковника і, взявши в руку свою коштовну шаблю, сказав: — Шаблі цій нема ціни... Якщо буде поборений — шабля дістанеться переможцеві; колиж моє буде зверху, то... я дістану оті три шаблі.

Він показав на привязані до Павлового сідла три шаблі, відібрані в бранців.

Старий ватаг глянув на шаблі й подумав: „Та й покмітливий же, господів син! Я кілька разів дивився й не бачив їх, а він, ще мабуть як у перше бачив молодика, то взяв на око".

Він перетлумачив татаринове бажання Павлові.

— Мені все одно, — сказав Павло, кинув жупана та шапку й поклав насідло.

Татарин, діставши згоду, теж зліз з коня, скинув халата й шапку, підкликав одного з своїх і передав йому поводдя та одежу.

Тільки без халата можна було оцінити велитенську поставу татарина, його широкі, могутні плечі й груди, а також міцні, як стовпи, хоч і криваті від постійного сливе сидіння на коні, ноги в гарних магнітах.

Отаман оглянув його, покрутив головою — невроку, мовляв, — і перевів погляд на парубка. Цей стояв напоготові, гарний, ставний і міцний, як молодий дубок, та чекав, поки настане хвиля почати. І знов покрутив отаман старою головою, тільки тепер уже думка була інша, а саме: Ну, не дурень ти, старий чорте! — віддав хлопця на потаху ідолові... Таж ірродка десяток таких укладе!... нехай сам чорт мені межи очі нахаркає, коли брешу!..."

Та було пізно каятись. І братчики й татари зрозуміли вже, до чого йшлося, й напружено чекали: перші з острахом, а другі, не ховаючи хижої зловтіхи, бо бачили по обох поставах, чия буде перемога.

Борці зчепилися.

Татарин, мов павук, легко обняв навхрест струнке тіло молодого супротивця довгими руками й міцно затиснув у залізних обіймах, намагаючись зігнути його назад, але — диво-дивнеє — віддразу відчув, що те, що здавалось йому таким гнучким і утлим, не гнеться, немов би він обняв не живе тіло, а камяного стовпа; натомісць дужі рамена козакові й тверді, як дереляні, груди його ніби втратили свою природню пруживість і обернулися в залізні щимки; татарський велитень почув, що йому спирає духа, хоч змагання ще тільки почалося, й серце його тріпнулося тривожно. Павло відчув це й відразу ж увесь його острах і побоювання розтали в свідомості, що не такий чорт страшний, як здається. Ще міцніш завив він татарина в своїх щимках і поволеньки почав гнути його вперед себе. Побачивши небезпеку, хитрий бісурмен, розірвав обійми, з усієї сили вперся руками в Павлові груди, стряснув тілом своїм і, визволившись з щимків, вивернувся й ухопив парубка за поперек. Павло не дав йому піднятись себе в повітря: шарпнувшись назад, він бистро нагнувся й зробив те саме. Борці почали тупцювати, нагнувшись, по траві, силкуючись усяко підняти один одного, щоб кинути об землю.

Пругі над кострубатими бровами в старого ватага розгладилися, й під сивим довгим усом заграла ухмилка. Від серця відлягло, він уже не боявся за свого улюбленця й тільки ласкаво підбадьорював його:

— Лепсько, синку, лепсько!...

Козаки, затаївши духа, напружено стежили за надлюдськими зусиллями свого молодого братчика й тільки зрідка-годи хтонебудь звертався до сусіда з тихою увагою, а не діставши відповіді, замовкав і дивився далі.

(Дальше буде).

З виїмком Північної Дакоти знаходять термітів у кожнім стейті Злучених Держав.

Чоловік, що має 130 літ, в стейті Барода, в Індії, має бути найстаршим мешканцем Британійської Імперії.

З ДНЯ

ІСТОРІЯ ПОТЕРЧАТИ.

Як Господь Бог створив людей, поділив їх на народи, понаділяв територіями разом із ростинним та звіринним світом, до нього підсунулось якесь потерча й давай верещати: „Боже, а де я маю жити?" Потерча на своїм обличчі мало підступ шакаля, нікчемність гиєни і злість скаженої собаки. Господь аж здивувався поглянувши на цей вибрик природи. „Де його приділити?" — подумав Творець. Він зупинився поглядом на однім народі, другім, третім. Але всі вони опускали вниз очі й немов просили: „Пощади нас Боже". Вкінці очи Творця зупинились на українськім народі. „Ось підеш до них", промовив Творець і тихцем додав: „Цей нарід гостинний. В його душу я вложив чимало благородних чеснот. Серед тих чеснот будеш плентатись й творитимеш контраст".

ПРОКЛЯТИЙ НАКОРІНОК.

Ось так те потерча замішалось до українського народу й прокляттям почало відбиватись на цілій його історії. Воно фізично ніби зникло, але усміх гієни, злоба шакаля і лють скаженої собаки відбились десь в етері і відзивались з кожного кутка наче усміх легендарного йоркширського кота. Ця етерична відбитка своє тавро клала нераз на душу новонародженої дитини і з неї опісля виростав великий Хам. Вандрувало це прокляте тавро від хати до хати, від села до села, від міста до міста, не роблячи ріжниці між вбогими і багатими, між мудрими і дурними, між тими, що мали силу і безсилими. Ось так на кожному щаблі суспільного життя то тут то там появлялись нащадки потерчати. Одні з них росли в курних хатах, інші в панських палатах; одні не вміли підписатись, інші мали наукові докторати; одні були свинопасами, інші ґенералами, міністрами.

ДІЯННЯ НАКОРІНКУ.

Але всі ці нащадки потерчати мали багато спільного. Деб вони не знайшлися всюди відзначались підступом шакаля, підлістю гиєни і люттю скаженої собаки. Їх скаженість проявлялась тим, що в засобах ніколи не перебирали; підлість відзначалась тим, що свою лють повертали все проти свого рідного брата; а підступ свій підкресляли все тим, що вбивали ніж свому братові в спину тоді, коли той спотикався й цього найменше сподівався.

Коли нащадок цього потерчати був робітником, то старався все пошкодити рідному братові, котрий був також десь недалеко в роботі. Він доносив на нього перед власником, псував його знаряддя, а навіть наставляв машину так, щоб йому відорвало пальці. Серце цього накорінка наповнювалось радістю, коли йому справді вдалось осягнути те, що знишив рідного брата.

ІНШІ ПРОЯВИ РОБОТИ.

Колиж нащадок потерчати знаходився на якімсь вищім становищі, визнавався дещо в політиці, чи навіть займав якесь політичне становище, свою вдачу він демонстрував інакше: Він робив доноси до чужої влади, що його рідний брат плянує „зраду". Внаслідок цих доносів котились шляхотні голови українських провідників, текла благородна кров. А Хам тішився, що свого добився. З погордою кидав чужий володар Хамові нагороду в вічі. Хам кулився, відходив і своїми гієнськими очима та шакальським нюхом шукав нових жертв зпосеред своїх рідних братів.

Внаслідок цього проклятого накорінку український нарід зазнавав великих історичних траґедій. Він не міг вдержати своєї держави. Не міг набрати повного довіря і пошани до себе. А коли попав під ярмо наїзника не міг скупчити своїх сил до повстання. Все на перешкоді станув якийсь Хам, що підступним, скаженим вчинком знівечив всякий добрий почин.

Зрезиґновано дивився на це український нарід і замісць вигублювати цей накорінок, почав набирати переконання, начеб так мусіло бути.

ЇХ НАЩАДКИ В АМЕРИЦІ.

Нащадки цього накорінку, наче щурі на кораблі, дістались і до Америки. Тут згідно з атавістичними навичками своєї породи, ретельно виконують своє посланництво. Вони доносять на свого рідного брата та щире бажають впакувати його в біду. Вони не критикують інших за відмінні погляди, борони Боже. Тут погляди не відграють ролі. Це лиш поглядами вони закривають свою потерчату вдачу. З люттю скаженої собаки вони відносяться до інших, своїх братів по крові, і видумують ріжні речі, щоб їм підставити ногу. Вони перекручують факти, затаюють те, що моглоб їхнього брата виправдати, а роздувають до сотної величини те, що моглоб йому зашкодити. А всадивши рідного брата в клопіт із несамовитою насолодою облизують свої губи. Вони хваляться, що „американці ґратулюють їм, що українці одинокі зпосеред всіх інших народностей, що самі вичистили себе з підривних елементів".

Якби ці нащадки потерчати вглянулись глибше в серце тих американців, то побачилиб, що ті не ґратулюють їм, тільки погорджують ними за те, що вони одинокі спосеред всіх народностей, що в неперебірливий і брехливий спосіб доносять на свого рідного брата, бажаючи його в ложці води втопити.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ТОРОНТО, ОНТ.

Огляд Союзової праці.

Читаючи в українсько-канадійській пресі про розвій і працю новостворених відділів У. Н. Союзу в Торонто, хочу висказати свої думки й завваги.

До тепер зорґанізовано в місті Торонто три відділи У. Н. Союзу, котрі пиміщуються при таких українських установах: Відділ ч. 49 при українській греко-католицькій парохії в західній части міста Торонто, де секретарем є П. Юречків. Другий відділ ч. 432 при У. Н. Обєднанню, в центрі міста, де секретарем є П. Гірняк. Третій, це молодечий відділ ч. 469, при укр. греко-кат. парохії, де обовязки секретаря повнить підписаний.

Згадаю про молодечий відділ, який недавно заіснував. Коли взяти під увагу ту молодь, яка попередно була ще не зорґанізована, то приглянувшись її теперішньому поступови, мимоволі треба ствердити факт, що У. Н. Союз в Канаді є потрібний, бо він тут являється доволі поважним виховавчим чинником для тутешньої молоді.

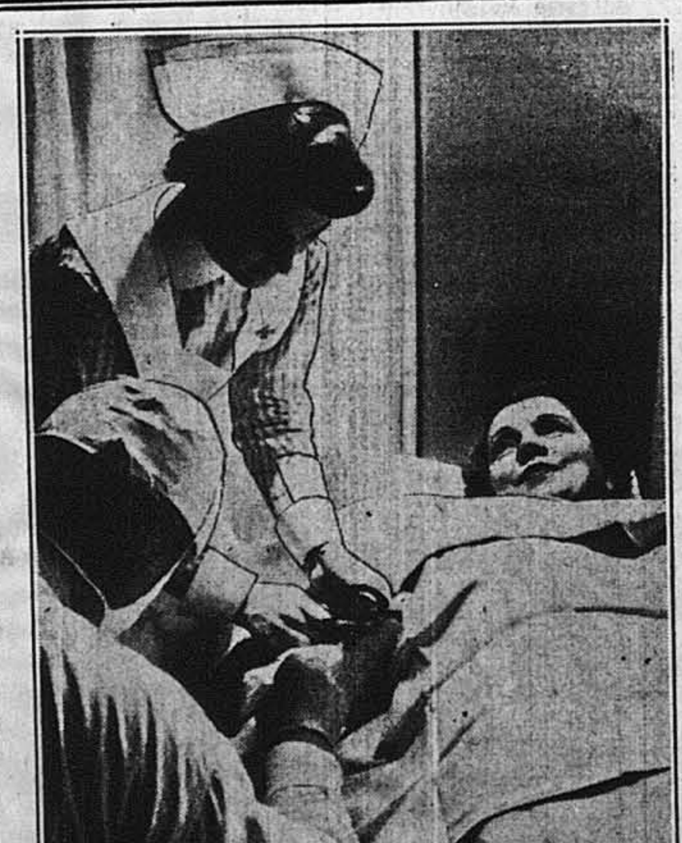
Та молодь, яка передтим не проявляла найменшого заінтересування орґанізаційно — народним життям, нині, вступивши в ряди членства Батька-Союза, стає активнішою та починає брати живу участь в орґанізаційній праці, відноситься з більшою пошаною до народніх і церковних установ та учиться любити, все що нам рідне й дороге.

Дальше слід зазначити, що при згаданім відділі засновано музичну школу на струнних інструментах, яку веде учитель О. Цукорник, добре знаний зі своєї праці по цілій Канаді.

Майже на кожних зборах членства, по полагодженню біжучих справ, орґанізатор І. Баєр і члени ведуть дискусії на ріжні теми. „Свобода" і „Юкраїнієн Віклі", органи У. Н. Союзу, служать за матеріял в дискусіях. Це є наглядним доказом, що орґанізована молодь почала інтересуватися українськими справами.

Щодо інших торонтонських відділів У. Н. Союзу, то можна сказати, що вони також щиро працюють та дбають про своє поширення та розвій для добра членства нашого загалу.

П. Петрушинський.

КРОВ ДЛЯ ЖОВНІРІВ. — Дочка британійського лорда Ешера дає свою кров в одному нюйорському шпиталі для ранених жовнірів в Англії. Вона є королевою Сараваку в північній частині острова Борнео.

З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Свято Молоді в Сяноці.

В Сяноці зібралось багато українців. Це прибули наші з околиці, збираючись на станиці проти церкви, де опісля відправлено Службу Божу. По Службі Божій сформувався похід на Замковій вулиці з музикою з Боська напереді, далі бандерією, наколесниками й учасниками з поодиноких сіл. На кілька хвилин Сянок мав зовсім український вигляд. Похід перейшов через Ринок, попри домівку „Просвіти" й опісля коло міського Кіна на військовий стадіон, де відбулося Свято Молоді. На почесній трибуні засіли представники УЦК з Кракова, УДК з Сянока, та поодиноких делеґатур. Дефіляду відбирав провідник української молоді Я. Рак з Кракова. Згодом д-р Ванчицький, голова УДК в Сяноці, привітав усіх приявних підкреслюючи значіння Свята Молоді. Згадав, що Сянок заложили українські князі, що це старе українське місто вже перед 600 роками належало до української держави і що Сянок знову мусить бути і буде український. Від УЦК у Кракові привітав приявних інж. Татомир і при кінці передали привіти заступники поодиноких делеґатур, Лемківського Союзу Кооператив і т. д. Цим закінчилося до 1. год. дообідня частина програми.

Друга частина свята почалася по 3 год. пробними вправами мужчин. В 4. год. відбувся масово-пропаґандивний біг 30 мужчин на 100 м., перетягання линвою (з 7 дружин вийшла перша дружина Сянок). Гарне враження робили руханкові вправи з вінками 246 дівчат, що вправляли добре і рівномірно. Опісля відбувся біг з перешкодами на 3,000 м. Перші 3 місця зайняли члени КЛК в Сяноці, а саме Слінецький, Фаль, Мацілінський. Згодом відбувся масовий біг дівчат на 60 м. і штафетовий біг мужчин 3x1000 м. Поза програмою виступили жінки з села Глудно з вправами до пісні „Боже Великий" і дівчата з Боська з танками. до пісні „Гай буде гай"... Попис випав дуже добре. Були це найкращі точки цілої програми. При кінці роздано нагороди і І. нагороду здобуло село Глудно, II. Сянок, III. село Босько.

Хоч це перше в Сяноці свято молоді мало багато орґанізаційних хиб, всеж його значіння велике. Свято Молоді додало нам знову віри у свої сили і віру в кращу майбутність. Слід зазначити, що дуже велика частина українців м. Сянока тільки приглядалася походові через місто, хоч було баžаним, щоб усі українці брали участь в поході і задемонстрували те, що княжий Сянок був і знов мусить бути український.

Острів живе новим життям.

Над Сяном, біля Нім. Перемишля, лежить невелике підміське село Острів. Гарне положення, привітливі околиці вказувалиб на те, що тут щасливо і гарно пливе все життя. І так воно було, доки село було чисто українське, а саме до 1908 р. Тоді життя плило нормально. В 1908 р. в село почали напливати польські кольоністи і тут поселюватись на розпарцельованих землях; відтоді життя українців стало просто нестерпне. Щораз більший наплив польських кольоністів зовсім змінив давній характер наскрізь українського перед тим села. В короткому ромірно часі при помочі польської влади змінилось відсоткове відношення українців і поляків. На це склалось і те, що польська влада звернула спеціяльно свою увагу на ці околиці та терором старалась приневолити українців до зміни обряду. Українське населення оборонялось перед тим, як лише могло. Мило згадується тут велику діяльність та посвяту для цієї місцевости давніших його парохів: о. Манька, о. Дирди, о. Фіцка та інших оо. Василіян. Хотілося би сьогодня ще почути цю прекрасну славну тамборіцову острівську орхестру, заложену великими стараннями незвичайно працьовитого о. Манька, але її вже чомусь немає. Працювали тільки одиниці, не загал, що був заголюканий поляками. читальня, за виїмком кількох свідомих одиниць, не проявляла поважнішої діяльности. Мішана школа „виховала" наших дітей так, що вони забули по свому говорити. Польонізаційний натиск влади був завеликий, щоб Острів міг остоятись. Відпадали все нові члени від свойого народу та йшли служити чужим. В короткому часі з колишнього чисто українського села виросло село із польським характером. Сьогодні Острів має ледви 35% українського населення, а решта — це поляки. До цього довела польонізаційна політика польського учителя Кочая і дідича. Але в розгарі своєї польонізаційної праці Польща впала. Село розпочало поволі відроджуватись у національному дусі. Українські діти вчаться тепер у своїй рідній школі та мові під проводом українського вчителя п. Сандурського, що сюди недавно прибув та в короткому часі розвинув вже живу діяльність. До праці станули старші з горсткою молоді та працюють — як можуть під проводом голови читальні Зелика та Сірка. Висліди їхньої праці — це імпрези, між ними і фестин, влаштований ними 1. вересня. Промотором цеї важкої праці є місцевий парох о. Качмарський ЧСВВ, що цілу свою душу вкладає в неї, щоб вона вийшла на добро церкви і народу. В цьому році У. Д. Комітет з Перемишля заложив тут дитячий садок, що пройшов із незвичайним успіхом. Садок покінчився дуже врочисто у дні 18. серпня. Провадила його енерґійна та повна посвяти Мати Анна Альойзія Бойко ЧСВВ. Садок дав два пописи: „День Матері" й „Останній день у садку". До садку ходило пересічно 26 дітей. Користи з нього для села незвичайно великі. Люди зрозуміли велику вагу виховання молодого покоління та вагу рідного слова. Діти, що не вміли або слабо вміли по українськи говорити, в короткому часі завдяки повній посвяти праці провідниці навчились добре по свому говорити. На врочистому закінченні садка був делеґат У. Д. К. дир. Пеленський. На згадку заслуговує тут і останній фестин 1. вересня, що в його програму ввійшли: фантова льотерія, биття горшків, перегони в мішках, товариські забави й вправи подруг із Острова під пров. п. Сандурської, що разом з о. Качмарським та іншими вложили багато праці. Фестин пройшов з повним успіхом моральним і матеріяльним.

Дитячі садки в Горличчині.

Заходом провідниці Нусі Семків відбувся 28. серпня ц. р. попис дитячого садку в селі Лосю. Салю виповнили вщерть батьки, нетерпеливо дожидаючи цієї хвилини, коли побачуть своїх найменших. На естраду виступила дітвора в лемківських строях зі жовтоблакитними прапорцями в руках. Деклямація 3-літнього хлопчини „Я маленький козак" зробила на приявних велике враження. На дальшу програму склались танки, співи та деклямації. Попис залишив прегарне враження. Головна заслуга в тому провідниці дитячого садку Н. Семків. Як у кожному селі піде така праця, то в короткому часі Горличчина буде на першому місці.

Село Устя-Руське положене недалеко словацького кордону. Перед війною під режімом польської поліції, граничної сторожі та учителів не виявляло ніякої праці. По війні все змінилось з приходом учительок Іванни Піщанської та Ірени Коцко, які взялися до праці на національному полі, починаючи від найменших. Відбулося вже кілька імпрез шкільної молоді, що випали дуже гарно. В селі засновано коперативу, що дуже добре розвивається. Заходом учительок, не жалують праці над освідомлюванням молоді, зорґанізовано дитячий садок, перший раз в Горличчині. Садок тривав два місяці під проводом провідниці Уляни Стецик. Дня 1. вересня ц. р. відбувся попис дитячого садка, що випав дуже гарно. Вічеве вступне слово провідниці садка і співи, деклямації та танки зробили на приявних гарне враження.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. С. В ШІКАҐО Й ОКОЛИЦІ!

У НЕДІЛЮ, 6-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1940 Р.

В ГОДИНІ 2. ПОПОЛУДНІ

—: відбудуться :—

В ГАЛИ ПІД ЧИСЛОМ

2410 W. CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

для урядників і членів таких відділів: 22, 106, 125, 221, 252, 301, 393, 425, з Шікаґа, та для відділів 111 і 437 з Джоліет, і для відділу 428 з Довнерс Ґров, Ілл.

ТОГО САМОГО ДНЯ В ГОДИНІ 8. ВЕЧЕРОМ

—: відбудуться також :—

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ

4950 S. PAULINE STREET, CHICAGO, ILL.

для таких відділів: 33, 139, 176, 214, 216, 220, 222, 243, 259, 398, 415 з Шикаґа, та для відділів 335 і 354 з Гарвей, Ілл.

—: З Н О В :—

У ПОНЕДІЛОК 7-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1940 Р.

В ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕРОМ

—: відбудуться на :—

SABO HALL, 705 E. CHICAGO AVE., EAST CHICAGO, IND.

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

для таких відділів: 68 і 452 з Іст Шікаґа, Інд., від. 80 з Келомет Ситі, Ілл., від. 100 і 346 з Ґері, Інд., від. 107 з Гемонд, Інд.

На вище згадані збори запрошуємо членів, і урядників усіх тут поданих відділів. На цих зборах не повинно забракнути ані одного урядника чи члена, бо на зборах буде предложена, між іншими орґанізаційними справами, одна дуже важна справа, про яку повинні знати всі члени. Тому в інтересі кожного члена є бути конечно на зборах. На всіх трьох зборах буде реферувати в орґанізаційних справах **головний секретар Д. ГАЛИЧИН.**

Р. СМУК і С. КУРОПАСЬ, головні контрольори
Т. ШПІКУЛА, головний радний.

ПОВІДОМЛЕННЯ

—:—: П Р О :—:—

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ВІДДІЛУ 351 У. Н. С. з НАЯҐАРА ФОЛС, Н. Й.,

———: які відбудуться :———

У НЕДІЛЮ, 6-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER 1940)

В ГОД. 2. ПОПОЛУДНІ

У П А Р О Х І Я Л Н І Й Г А Л І

ПІД Ч. 2717 FERRY AVE., NIAGARA FALLS, N. Y.

Проситься усіх членів прийти конечно на ці збори. Це перший раз, що в нашій громаді відбудуться такі орґанізаційні збори, на яких буде присутній окружний орґанізатор У. Н. Союзу. Цим орґанізатором, що буде на наших зборах, є **п. А. Маланчук,** який промовить до нас у справах У. Н. Союзу, а зокрема в справі приєднування нових членів. Це будуть наші місячні збори, а рівночасно й орґанізаційні.

І. Борак, секретар відд. 351.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Нова професійна сила.

Довгий час я очікував чи хто подасть з Нюарку бодай пару слів до нашої ґазети „Свободи" про нашу нову професійну силу доктора Степана Дмитріва, котрий покінчив медецину ще на весні ц.р. Та я вже не міг витримати довше, гадаю, таки мушу написати і дати до відома загалу, що в нас в Нюарку також є нова професійна сила.

Доктор Степан Дмитрів родився в Нюарку 31. березня 1915. року; син Теодора і Марії Дмитрів. Гайскул кінчив в Нюарку, також покінчив чотири роки Мeревіле Каледжу в стейті Тенесі. Опісля практикував медицину чотири року з Джорджтавн Університеті, Вашингтон, Д. С. Тепер практикує в Сейнт Майк Госпітал, Нюарк, Н. Дж. Доктор Степан Дмитрів вступив до У. Н. Союзу 28. січня 1937 р., належить до Тов. ім. Грушевського відділ 219 в Нюарку.

Андрій Мудровський,
відділовий секретар.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛЯРКА ОДЕРЖАЛА СТИПЕНДІЮ.

З Калмар доносять, що там відбулася річна вистава з 20 кімнат у 12 школах в Калмар й дистрикті. Школярка Ґордон Мадюк з Калмар здобула для себе стипендію рільничої школи за найбільше число одержаних нагород. В згаданій виставі взяли участь понад 700 школярів,

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ

Здається, що нема іншої суспільної організації, щоб більше працювала для добра людства як Червоний Хрест. В часі миру Червоний Хрест помагає дітям, яким треба шпитальної обслуги, а батьки не всилі дати, занимається населенням яке потерпіло від землетрусів, повеней, випадків, рівночасно помагає державам поборювати ріжні недуги. В часі війни Червоний Хрест це права рука війська. Кожний вояк знає, що він може бути раненим, але й кожний вояк є певний обслуги підчас його лікування. Цю обслугу він одержить від Червоного Хреста безплатно і з великою прихильністю. Вкоротці перповімо історію Червоного Хреста, бо віримо, що коли будемо знати його історію, тим більше будемо його цінити і тимбільші будуть наші жертви.

Коли маємо на увазі, що кожна побіда у війні є куплена за жертви ранених і вбитих, то конечним є, щоб мати якусь організацію, котра буде дбати про ці жертви. Тому яких сто літ назад, ніхто не звертав уваги на жертви, які падуть підчас війни. Ранені як і вбиті лежали по полях бою. Шпиталі, які занималися до якоїсь міри лікуванням раненого війська, були в такім непорядку, що більше шістьдесять відсотків пацієнтів вмирало. Така обслуга мала дуже малу вартість, хоч вона була призначена для війська. Перший раз в історії людства, що хтось звернув увагу на військові шпиталі, було це підчас Кримської війни. Не був це хоробрий військовий провідник, але жінка, яка з трицять іншими норсами зголосилася дотодішнього британського уряду, що коли уряд подбає про потрібну медицину до лікування і всі потрібні знаряддя, то вони посвятять свій час і працю для ранених вояків. Хотяй багато дивилися скептично на таку пропозицію, одначе по довгім ваганню, уряд на те згодився. Протягом трьох місяців праці лише одна відсотка раненого війська вмирала в шпиталях. Ця незнана норса, Флоренс Найтінгейл, здобула світову славу в шпиталях Скутари. Цілий світ почав поволі відчувати, що не є добра засада лишати ранене військо на полях бою на милостиню одиниць.

Яких двацять років по Кримській війні, а зараз по одній з найкривавіших воен Італії, появляється книжка під заголовком „Спомини з Солферіно". В цій книжци автор Генрі Дурант висказує про конечність створення суспільної организації, якої завданням було б пікуватися раненим війська всіх держав. Тому то 1863 році відбувається конвенція в Женеві, де повстає Міжнародній Червоний Хрест. Рік пізніше відбувається друга конвенція і на цій конвенції принято за прапор, біле поле з червоним хрестом. Офіціяльна назва зістала „Міжнародній Червоний Хрест". Для тих держав, що не визнають християнства, як магометани, позволено замісць червоного хреста вживати червоний півмісяць, а у Персії червоного льва і сонце. Кожній незалежній державі позволено организувати свій національний Червоний Хрест. Одначе він мусить співпрацювати з Міжнародним Червоним Хрестом, котрого централя є у Женеві. Після правил Міжнародного Червоного Хреста може бути лише один Національний Червоний Хрест в кожній державі. З цеї причини неможливо нам українцям мати свій Український Червоний Хрест аж до того часу, коли буде незалежна Українська Держава. У 1918 році був зорганізований Український Червоний Хрест, одначе з упадком української незалежности Український Червоний Хрест зліквідовано.

Для українців, котрі прийшли до Канади по минувшій світовій війні, Червоний Хрест а особливо його праця повинна бути добре відома. У 1918 році Червоний Хрест всіма силами старався поборювати тифус у Галичині та Великій Україні. Потім від 1921 року до 1923 Червоний Хрест витратив на шпиталі й поміч голодуючим на Великій Україні понад $4,000,000. Коли знаємо, що всі гроші Червоного Хреста це є добровільні жертви одиниць, то ми українці вже є зобовязані віддячитися Червоному Хрестові за його поміч. На це є лише один спосіб — жертвами.

Війна та Червоний Хрест.

Після міжнародньої згоди всі амбулянси, шпиталі, працівники Червоного Хреста є невтральними. Нищення власности Червоного Хреста, або арештовання його працівників, є ломання міжнародного закону. Бо ворог, котрий нищить шпиталь Червоного Хреста, може і таксамо заразом нищити своє ранене військо, бо працівники Червоного Хреста не знають ні ворога ні приятеля, в них для всіх, однакова обслуга. Підчас війни Червоний Хрест занимається раненим військом, поміч населенню, яке потерпіло з причини війни, евакуванням населення з поля бою, й дбання про добробут полонених у війні. Вояки, котрі попалися у ворожі руки, можуть писати до рідні, але ті листи переходять лише через Червоний Хрест. Все що рідня або приятелі можуть переслати до інтернованоо жовніра у ворожім краю, переходять через Червоний Хрест.

Маючи на увазі працю Червоного Хреста, минувшої осені канадійський уряд проголосив три міліонову збірку на цілі Червоного Хреста. Замісць трьох міліонів канадійське патріотичне населення жертвувало поверх пять міліонів долярів. Ця сума грошей вже зужита. Червоний Хрест проголосив збірку на пять міліонів долярів. Збіркова кампанія почалася 23. вересня. Важне є, щоб українське громадянство взяло активну участь в цій кампанії. Не сміє бути одного українця, без ріжниці його політичних чи религійних поглядів, котрий би мав сказати, що не дам, хай інші дають. Памятайте, що кожний вояк жертвує для Вас своє життя! Чи Ви відкажетеся йому помочі саме тоді, як він лежить немічний і ожидає Вашої помочі? Чи він питався Вас, або чи чекав, щоб Ви його просили щоб він жертвував своє життя за Вас і Вашу сімю? Він сповнив свій обовязок — обовязок свідомого горожанина. Сповніть Ви свій!

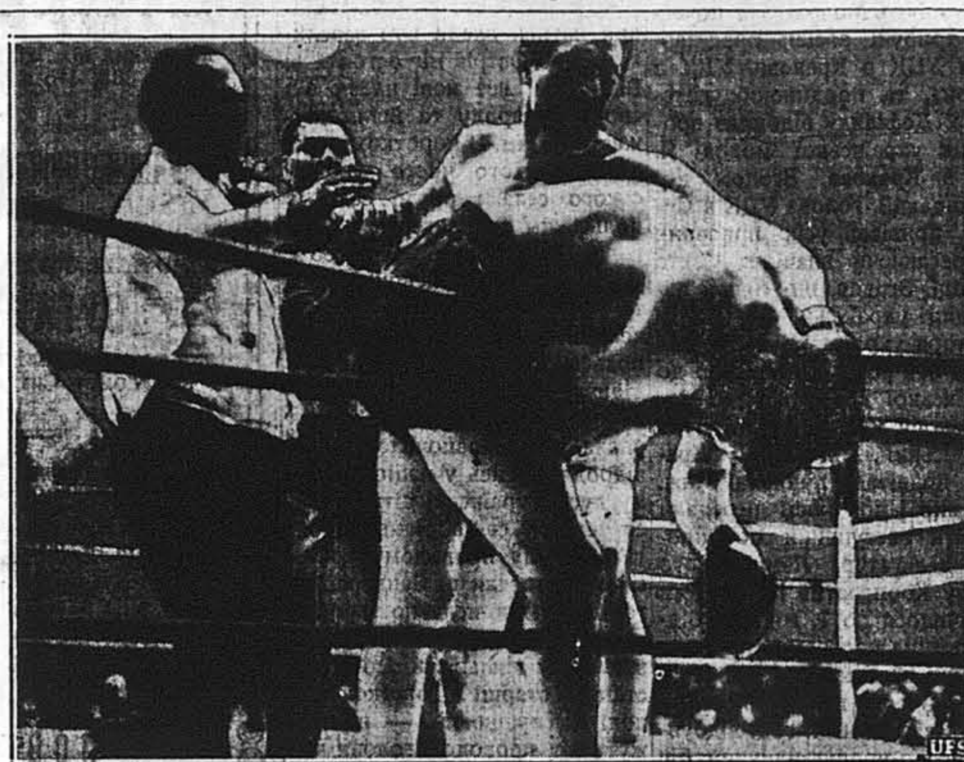
Війна — Початок Червоного Хреста.

Війна — Треба Червоного Хреста.

Війна — Вимагає Жертв на Червоний Хрест.

Всі до Жертв!

Комунікат Репрезентаційного Комітету Українців Канади.

З КУЛАЧНОГО БОЮ ПЕТА КОМИСКІЯ И МАКСА БЕРА
у недавному бою в Джерзи Сіті переміг Бер. Суддею був Демпсі.

ПЕРЕПЛИВАЮТЬ ГІБРАЛЬТАРСЬКИЙ ПРОЛИВ.

ТАНҐІР. — Через Гібральтар, що є в британійських руках, переплили спокійно три французькі контрторпедовці й два французькі торговельні кораблі. Ніхто їх не зачіпав.

ЗАДЕРЖИТЬ АМЕРИКУ ВІД ВІЙНИ

ТОКІО. — Полк. Матсуока, голова військової розвідки, каже, що потрійний союз врятував життя сотням тисяч американської молоді, що булаб згинула на полях битви в чужих краях. Він каже, що Злучені Держави „гнали до війни", а тепер американці глибше застановляються, коли побачать, що їм прийдеться гинути не на своїй землі, а в чужих краях. Потрійний союз каже він, припинив „світову війну", бо такою сталаб вона тоді, колиб Злучені Держави зачали воювати в Европі й в Азії.

ЖИДАМ У ВІДНІ ГРОЗИТЬ ВИНИЩЕННЯ

Спеціяльна каблеграма з Лондону до жидівського щоденника „Морген Журнал" у Ню Йорку повідомляє, що віденські жиди стоять тепер на передодні цілковитого винищення. Жидівські кагали й синагоги змаліли до половини, а нужда серед них застрашаюча. Досі, від часу окупації Австрії Гітлером, згинуло з голоду 8,000 жидів.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Філядельфії, Па., помер дня 29. вересня 1940 р. по короткій недузі член Тов. Єдність, відд. 163 У. Н. Союзу,

ГРИГОРІЙ ФРАЙТ.

Похорон відбудеться в четвер, 3. жовтня з похоронного заведення М. Насевича. Відділ рішив взяти гремільно участь у похороні.

С. Гвіздь, секр.

Дня 21. вересня помер у Шікаґо, Ілл., по короткій недузі член Бр. Пресвят. Богородиці, відд. 259. У. Н. Союзу,

АНДРІЙ МРАКА.

Походив зі села Тесарів-Стрий, пов. Жидачів.

Оставив в смутку жену, а одинока дочка в часі смерти батька була на операції і мабуть ще нічого не знає.

Похорон відбувся 24. вересня 1940. на цвинтарі св. о. Николая.

Нехай земля буде Йому пером!

Іван Побуцький, секр.

ТАРЗАН, ч. 118. Мудра тактика.

Тарзан кликнув на Тота, щоб той утікав перед небезпечними стрілами.

Але, чи Тото не розумів Тарзана, чи може не хотів лишити приятеля в нещасті, Тото таки встоявся на становищі.

Тарзан змінив тактику; буцімто в злости він копнув сильно Тота. Тоді Тото наче вдивований і побитий пес почав утікати.

Залім звернувся до своїх людей. „Колиб Тарзан зробив найменший рух, щоб утікати, пробий його серце".